LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

PAGAIDU WALDIBAS WÈSTNESIS

165290

Latwijas Pagaidu Waldibas un winas apakschorganu ofizialais laikraksts.

Numurs — 15 kap.

Maksà:
Bez peesuhtischanas: par 1 mehnesi . . . 1 r. 25 k.; par 3 mehnescheem . . . 3 „ 75 „; par 6 „ . . . 7 „ 50 „; par 12 „ . . . 14 „ — „
Ar peesuhtischanu: par 1 mehnesi . . . 1 r. — k.; par 3 mehnescheem . . . 3 „ — „; par 6 „ . . . 6 „ — „; par 12 „ . . . 12 „ — „

Sludinajumu maksa: Par weenslejigu petitrindas weetu — 25 kap.

Redakzija, kantoris un ekspedizija: Rigà, Aleksandra eelà Nr. 37/39. Kantoris atwehrts no pulksten 9 lihds 6. Redakzijas runas stunda 12—1.

Iznahk divi reises nedelà, treschdeenàs un sestdeenàs.

Nr. 1. Sestdeen, 14. (1.) decembri 1918. g. 1. gads.

Latwijas walsts issludinaschana

notika Rigà, salumeem un tautas krahsàs ispuschotà II. Rigas pilsehtas (Latweeschu) teatra sahlè, 18. novembri pulksten ½5 wakarà, atklahtà Latwijas Tautas Padomes sehdè.

L. T. Padomes sehdi atklahja preekschsehdetaja J. Tschakstes weetà, kursch nebij paspehjis eerastees, preekschsehdetaja beedrs G. Semgals. Tautas Padomes lozekli eenehma klatuwes telpu, komehr sahli, loschas un galeriju pildija plaschas tautas masas, kas swinigo brihdi gribeja lihdsi peedsihwot, kà agu un auksu leezineeki.

Uz preekschsehdetaja usaizinajumu Tautas Padomes sekretars E. Bitte nolasija protokolu no 17. novembra sapulzes par Latwijas Tautas Padomes sastahdischanos:

„Sehdè peedalas kà delegati ar mandateem:

1) no Latweeschu Semneeku Saweenibas: Karlis Ulmanis, Dr. Mikelis Walters, Janis Ampermanis, Janis Wahrsbergs, Wilis Gulbe, Ernests Bauers, Arturs Schers, Nikolajs Swemps, Karlis Wanags, Janis Behrsinsch, Otto Ronahzs, Edmunds Freiwalds un Peters Murits;

2) no Latwijas Sozialdemokratiskàs Strahdneeku Partijas: Frizis Menders, Julijs Zelms, Dr. Pauls Kalninsch, Bruno Kalninsch, Andrejs [illegible];

3) no Latwijas Demokratiskàs Partijas: Ernsts Bitte, Dawids Golts, Mikus Bruschs, Augusts Rankis un Janis Bergsons;

4) no Radikaldemokratiskàs Partijas: Janis Sahlits, Gustaws Semgals, Karlis Kasparsons un Rudolfs Benus;

5) no Sozialrewoluzionaràs Partijas: Eduards Traubergs, Emils Skubikis un Karlis Albertinsch;

6) no Nazionaldemokratiskàs Partijas: Janis Akuraters un Atis Keninsch;

7) no Republikanu Partijas: Eduards Strautneeks;

8) no Latwijas Neatkaribas Partijas: Sprizis Paegle un

9) no Latgales Semes Padomes Stanislaws Kambala.

Sehdi atklahja pulksten 8 wakarà un wadija preekschsehdetaja beedrs Margers Skujeneeks; protokolu rakstija E. Bitte un A. Keninsch. Sapulze peenehma schahdu deenas kahrtibu:

1) Latwijas Tautas Padomes politiskà platforma.
2) Latwijas Tautas Padomes pagaidu presidija.
3) Pagaidu Waldibas organisescha nas jautajums.
4) Reglementa komisija un
5) Daschadi ziti jautajumi.

Ahrpus deenas kahrtibas Latweeschu Semneeku Saweenibas delegati eesneedsa sekoschu protokolam peeweenojamo resoluziju:

„Turpinot Nazionalàs Padomes un Demokratiskà Bloka darbus un atsihstot winu starptautiski-politisko wirseenu, Latwijas augstakam organam jastahw, negrosot atteezibas pret sabeedroteem, par neatkarigas Latwijas orientaziju tautu saweenibà, kà ta isteikusàs sabeedroto programà par maso tautu paschnoteikschanos."

Scho resoluziju pabalstija sekoscho politisko partiju delegati: Radikaldemokratu, Latwijas Demokratu, Nazionaldemokratu, Republikanu un Latwijas Neatkaribas; peeweenojàs tai ari Latgales preekschstahwis.

No Latwijas Sozialdemokratu Strahdneeku un Sozialrewoluzionaru partiju puses nolasita sekoschà, ari protokolam peeweenojama, resoluzija:

„1) Latwijas walsts prowisoriskam organam ir neatkarigas Latwijas orientazija tautu saweenibà;

2) Latwijas walsts prowisoriskam organam jaustur draudsigas atteezibas ar ahrwalstim un jaisleeto winu materialais un moraliskais pabalsts, ja tas nesaista Latwijas ihstàs demokratijas rokas."

Pehz tam nolasija Latwijas Tautas Padomes schahdu politisko platformu:

I. Satwersmes Sapulze.

1) Latwijas Satwersmes Sapulze sasauzama pehz eespehjas drihsà laikà.

2) Satwersmes Sapulzes lozekku eewehleschana noteek abeem dsimumeem peedalotees uz wispahrigo, weenlihdsigo, teesho, aisklahto un proporzionalo wehleschanu teesibu pamata.

II. Walsts forma un atteezibas pret zitàm walstim.

1) Republika uz demokratiskeem pamateem.

2) Apweenota, patstahwiga, neatkariga Latwija Tautu Saweenibà.

III. Suwerenà wara un walsts politiskà un saimneezisKà eekahrta.

1) Suwerenà wara peeder lihdz Satwersmes Sapulzes sasauktschanai Latwijas Tautas Padomei, kura eezel ari Pagaidu Waldibu.

2) Pee Latwijas Tautas Padomes peedalas ar saweem delegateem: a) politiskas partijas, b) nazionalas minoritates un c) tee Latwijas nowadi, t. i. Kurseme un Latgale, kuros schimbrihscham apspastahw politiskas partijas.

3) Pee Pagaidu Waldibas sastahdischanas jaeewehro koalizijas prinzips.

4) Lihdz Satwersmes Sapulzei wisa ispildu wara atrodas Pagaidu Waldibas rokàs.

5) Pagaidu Waldibai lihdz Satwersmes Sapulzei naw teesiba grosit pastahwoscho sozialo eekahrtu.

IV. Zittauteeschu teesibas.

1) Nazionalàs minoritates suhta preekschstahwjus Satwersmes Sapulzè un likumdoschanas eestahdès uz proporzionalo wehleschanu teesibu pamata (skat. I. p. 2.).

2) Nazionalàs minoritates, kuras eelihst Latwijas Tautas Padomè, peedalas Pagaidu Waldibà uz III. nod. p. 4. pamata.

3) Nazionalo grupu kulturedàs un nazionalàs teesibas nodroschinamas pamata likumos.

V. Pilsoniskàs brihwibas.

1) Proses, wahrda, sapultschu un beedroschanàs brihwibas nodroschinamas ar Pagaidu Waldibas noteikumeem.

2) Amnestija wisàs leetàs, isnemot kriminalàs.

3) Eespehja Latwijas pilsoneem atgreestees dsimtenè.

VI. Walsts apsardsiba.

1) Latwijas tautas milizija (apsardsibas spehks) dibinama uz eesaukschanas pamateem, neisslehdsot brihwprahtigu peeteikschanos. Milizija (tautas apsardsibas spehks) stahw Pagaidu Waldibas teeschà pahrsinà, kura organisè tautas apsardsibu.

2) Wahzu kara spehks ewakuejams noteiktà laikà.

VII. Paschwaldiba.

Paschwaldibas eestahschu wehleschanas noteek uz I. nodalà 2. punktà isteikteem pamateem; pirms Satwersmes Sapulzes scho wehleschanu laiku nosaka Pagaidu Waldiba, kura ari organisè weetejàs pahrwaldes pagaidu eestahdes."

Noslasito platformu peenehma weenbalsigi. Pehz tam nolasija Latwijas Tautas Padomè peedaloschos politisko partiju preekschstahwju sarakstu, kursch ir sekoschais:

No Latwijas Semneeku Saweenibas	13,
„ „ Soz.-dem. Strahdneeku Partijas	10,
„ „ Demokratu „	5,
„ „ Radikaldemokratu „	4,
„ Sozialrewoluzionaru Partijas	3,
„ Nazionaldemokratu „	2,
„ Republikanu „	1,
„ Latwijas Neatkaribas „	1,
kopà	39.

Bez tam Kurseme suhtìs Latwijas Tautas Padomè 21 un Latgala 18 delegatus.

Sehdes wadonis uz to konstateja, ka Latwijas Tautas Padome ir sastahdijusies.

Pehz tam delegats Spr. Paegle, kà atbildigais Latwijas Nazionalàs Padomes semes apsardsibas sekzijas preekschneeks, pasinoja, ka eepasinees ar usstahdito politisko platformu, kà ari ar abu politisko grupu deklarazijam, winsch lihdz ar organisetеem latweeschu kareiwjeem atdodas Latwijas Tautas Padomes rihzibà.

Tahlak peenehma preekschlikumu, sastahdit Latwijas Tautas Padomes presidiju no preekschsehdetaja un diweem wina beedreem un no sekretara un diweem wina beedreem, kuros amatos atklahti balsojot weenbalsigi eewehleja: par preekschsehdetaju Jahni Tschakste (Semn. Saw.), par pirmo preekschsehdetaja beedri Margeru Skujeneeku (soz.-dem. str. p.), par otro preekschsehdetaja beedri Gustawu Semgalu (Rad.-dem. p.), par sekretaru Erastu Bitti (Latw. dem. p.), par pirmo sekretara beedri Emilu Skubiki (Soz.-rew. p.) un par otro sekretara beedru Stanislawu Kambali (Latgales del.).

Tahlak, pee punkta par Pagaidu Waldibas organisescha nu, no Semneeku Saweenibas puses lika preekschà jau schinì sehdè iswehlet personu, kurai ustizet ministru kabineta sastahdischanu, sasinà ar atsewischkàm politiskàm partijam; preekschlikumu peenehma weenbalsigi.

Sihmejotees uz atteezibam, kahdàs ministru presidents atrastos pret Latwijas Tautas Padomi, peenehma preekschlikumu, ka ministru presidents, ka ministru kabineta galwa ir atbildigs par katra atsewischka ministra politiku Latwijas Tautas Padomes priekschà.

Par pirmo Latwijas ministru presidentu weenbalsigi eewehleja Karli Ulmani (Semn. Saw.).

Tahlakàs pahrrunas isteiza wehleschanos, ka lai ministru presidents pehz eespehjas drihsakà laikà sastahditu ministru kabinetu un jo drihz israudsitu preekschstahwjus nepeezeeschamakeem, tagad nekawejot pahrnemameem resoreem, peem. pahrtikas leetà."

Protokolu klahtesoschee sapulzelee usnehma ar siltu peekrischanu un plauschkinoschanu.

Pehz tam preekschsehdetajs Semgals pasinoja, ka pamatojoties uz notikuscho apweenoschanàs faktu, tagad uz Latwijas Tautas Padomi pahrgahjis suwerenà wara.

Klahtesoschee peecelàs kahjàs un Latwju Operas koris trihs reises nodseedaja tautas himnu „Deews swehti Latwiju", kuru usnehma ar ilgi nerimstoscheem applauseem.

Tad nehma wahrdu ministru presidents un runeja sekoscho runu:

„Apsinotees scha sola swarigumu un nosihmi, kad Latwijas Tautas Padome mani eezel par Latwijas ispildoschàs waras waditaju, es smelos few droschibu no tàs weenprahtibas, kahda isteizàs schis nizinajums; tapehz netureju par eespehjamu atteiktees. Pagaidu Waldibas usdewums buhs Latwijas walsts isbuhwe un nostiprinaschana uz ahreeni un uz eekscheeni. Walsts janostiprina uz ahreeni, lai ta stahwetu spehziga un apweenota, labàs atteezibàs ar tahleem un tuweem kaimineem. Eekschejà pahrwaldischanas darbà stahw daudz usdewumu preekschà; bez kaweschanàs jaisweds semè demokratiskas reformas. Wisus usdewumus tagad neattehloschu sihkumos; ineschu tikai swarigakos un neatleekamos. Muhsu preekschà atrodas gruhti atrisinamais pahrtikas jautajums; wina nokahrtoschanai waldiba isleetos wisus spehkus un lihdzeklus un war zeret, ka isdosees scho darbu weikt, ja wisi pilsoni, uz laukeem, tàpat kà pilsehtàs nahks waldibai talkà. Otrais usdewums — nokahrtot agraro jautajumu. Wispahri waldibas sozialàs reformas un sozialà likumdoschana buhs plaschas un dsilas, lai nodroschinatu darba lauschu teesibas un stahwokli. Waldiba ari apsinas sawu peenahkumu gahdat par to, lai wisi guhsteini waretu atgreestees mahjàs un drihz atrast darbu un maisi. Pilnigi apsinadamàs, ka darbs un maise wiseem wispirmà kahrtà gahdàs un nodroschinàs muhsu semei tik nepeezeeschamo sozialo meeru, waldiba ari schaì sinà darìs wisu, kas stahwès winas spehkos. Neatleekami jasper stingri soli, lai nolihdsinatu wisas gruhtibas, kuras saweenotas ar scho ahrkahrtejo pahrejas laikmetu. Bez mineetem jautajumeem waldibai stahw ziti usdewumi preekschà, kàs saweenoti ar Latwijas walsts usbuhwi un nostiprinaschanu. Lai weiktu scho darbu, wajadsiga wisas tautas jo plascha un sirsniga pretimnahkschana, kà ari winas tiziba, ka pateesi tagad ejam pretim sawu ilgu un wehleschanu peepildischanai. Darbs nebuhs weegls, bet mani stiprina apsina par Latwijas tautas spehku, isturibu un zeeschu apnemschanos nowest eesahkto leetu lihdz galam. Schaì brihdi atzerestimees, ka ilgeem gadeem daudzi muhsu tautas lozekli lolojuschi scho muhsu zeribu, jau agrak klusibà waj atklahti strahdajuschi preeksch winas un nesuschi domu par brihwo Latwiju sawàs sirdìs. Ar pateizibu mums japeemin tee, kas zentuschees turet tautas garu moschu schaì wirseenà un nesuschi brihvai Latwijai wisleelako upuri — sawu dsihwibu. Ja strahdàs zeeschà kopibà, tad naw schaubu, ka rosigs darbs aisweds pee mehrka. Izdosees dseedet bruhzes, ko karsch sitis. Usplauks atkal lauksaimneeziba, muhsu ruhpneeziba un tirdsneeziba, atjaunosees dsihwiba wisà muhsu dsimtenè un pahrspehs wisu, kas lihdz schim mums dzijis. Pee scha darba warès nemt dalibu wisi Latwijas pilsoni, un wisi warès baudit labumus, kas saistiti ar muhsu neatkaribu. Wisi pilsoni, bez tautibas isschkirabas, aizinati palihdset, jo wisu tautibu teesibas buhs Latwijà nodroschinatas. Ta buhs demokratiska taisnibas walsts, kurà nedrihkst buht weetas ne apspeeschanai, ne netaisnibai."

Ministru presidenta runu klahtesoschee usnehma ar nerimstoscheem applauseem un wisai siltu peekrischanu.

Pehz tam no atsewischko partiju puses nehma wahrdu un isteiza tàpat sawu preeku par notikuscho Latwijas walsts nodibinaschanos, jawus laimes wehlejumus jaunai winas tahlakà gaità, kà ari sawus wehlejumus un prasijumus, kas eewehrojami Pagaidu Waldibai:

no Semneeku Saweenibas — Otto Ronahzs,
„ Latw. Soz.-Dem. Str. Part. Pauls Kalninsch,
„ „ Demokratiskàs „ Dawids Golts,
„ Radikal- „ Jahnis Sahlits,
„ Latwijas Soz.-rewol. „ Emils Skubikis,
„ „ Nazionaldem. „ Atis Keninsch,
„ „ Republikanu „ Ed. Strautneeks,
„ „ Neatkaribas „ Sprizis Paegle.
Latgales delegats Stanislaws Kambala un beidzot Latwju Kareiwju Nazionalàs Saweenibas preekschstahwis wirsneeks Daubits.

Wisas runas klahtesoschee usnehma ar siltu peekrischanu un ilgeem applauseem.

Sleedzot Latwijas Tautas Padomes atklahto sehdi, winas preekschsehdetajs Semgals greesàs pee [illegible] peetnu usaizinajumu nahkt Tautas Padomei un Pagaidu Waldibai palihgà pee gruhtà Latwijas isweidoschanas darba. „Muhsu weenigà wehleschanàs ir — lai Latwijai buhtu saules muhschs. Lai dsihwo demokratiskà Latwija!"

Klahtesoschee atkal peezehlàs kahjàs un lihdz ar kori atkal trihs reises nodseedaja tautas himnu „Deews swehti Latwiju!"

Sehde beidzàs pulksten 5.45 min. wakarà.

Pagaidu Waldibas Wehstnesis

ar scho deenu sahks kahrtigi isnahkt. Sahkumà diwi reises nedelà, wahlak beeschak, lihdz 6 reisem nedelà. Schahda laikraksta isdoschana bij nepeezeeschami wajadsiga. Kà katra zita waldiba, tà ari Latwijas walsts Pagaidu Waldiba newar peetikt bez sawa ofiziala organa, kurà pazihdinotos wisi winas likumi un rihkojumi, kas pilsoneem jasin un jaeewehro. Scho peenahkumu ustizet priwateem laikraksteem, kà peedsihwojumi rahdijuschi, ari zitur nekur naw atrasts par peetekoschu, un tadehl leelakàs walstìs isnahk neween ofiziali waldibas isdewumi preeksch wisas walsts, bet ari preeksch atsewischkeem nowadeem un apgabaleem; ari Kreewijai senak bij saws waldibas wehstnesis preeksch wisas walsts un waj ikkatrà gubernà wehl sawas gubernas awises. Latwijà, kà neleelà walstì, warbuht peetiks ar Waldibas Wehstnesi preeksch wisas winas teritorijas, wismaz pirmajà laikà.

Pagaidu Waldibas Wehstnesi eespeesteem likumeem un rihkojumeem buhs ofiziala un autentiska nosihme. Eestahdem un teesam ir peenahkums laikrakstu turet un pehz wina sanemschanas buhs obligatoriski japeeturas pee nodrukato likumu un rihkojumu teeschà satura; ar nesinaschanu neweens newaras aizbildinatees. Eedsihwotaju informeschanas noluhkà, zik tahlu tee paschi negabonès Waldibas Wehstnesi, ari primateem laikraksteem joprojam paliks par usdewumu, likumu un rihkojumu, laut galwenako saturu, pasneegt ari saweem lasitajeem, bet likumi un rihkojumi buhs nahkuschi spehkà un buhs ispildami jau no tàs deenas, kad tee buhs parahdijuschees Pagaidu Waldibas Wehstnesi.

Weenà laikà ir ari wajadsiba pehz weena tahda laikraksta, kurà waretu parahditees teesu un zitu eestahschu sludinajumi, pehz kam tos waretu usskatit par wispahribai pasinoteem. Daudzo priwato laikrakstu dehl schahdi sludinajumi isnahktu pahrak dahrgi un daschkahrt atnestu interesenteem leekus izdewumus.

Pehz sawa satura Pagaidu Waldibas Wehstnesis buhs eedalits redakzijas nodalà un sludinajumu nodalà. Pirmminetà nodalà wirs strihpas tad nu ari parahdisees: I. Likumdeweju eestahschu peenemtee un ispildischanai apstiprinatee likumi. II. Uz tahdu likumu pamata no atsewischkàm walsts pahrwaldibas nosarem isdotee obligatoriskee noteikumi un rihkojumi. III. Ofizialas sinas par daschado waldibas eestahschu darbibu wispahr (par pahrmainam amatwihru sastahwà, par komisijam, sapulzem, waldibas sakareem ar ahreeni, isplatitu nepareisu sinu ofiziali pahrlabojumi u. t. t. IV. Oficiali statistiski pahrskati par atsewischkàm parahdibam Latwijas atklahtà dsihwè, sihkatas informazijas u. t. t. Likumus un rihkojumus eespeeds, tikkàdz buhs pahrwareti azumirkligee techniskee kaweki, lihdzàs rakstu walodai ari latgaleeschu isloksnè.

Sem strihpas, neofizialajà dalà, parahdisees: I. ofiziosee paskaidrojumi par atsewischko isdoto likumu nosihmi un wajadsibu. II. Sinas un eesuhtijumi no paschas Latwijas, neisslehdzot ari aizrahdijumus par nekahrtibam un par wehlameem pahrlabojumeem likumu mainos waj jaunisdoschanas zelà. III. Swarigakee notikumi ahrsemès. IV. Apzerejumi par daschadèm walstssinatnes nosarem un V. Sihkumi.

Sludinajumu nodalà parahdisees ofizialee teesu un eestahschu sludinajumi un beztem ari priwatu personu sludinajumi.

No augscheja redzams, ka Pagaidu Waldibas Wehstnesча saturu nodomats dot newis tikai sausi formalu, bet lihdzàs ari tahdu, kas war intereset ari plaschàks lasitaju apriindas. Tadehl war isteikt zeribu, ka jaunais waldibas organs atradìs daudzus peekritejus un lasitajus ar to tam buhs jo labak eespejams sasniegt sawu sprausto mehrki.

Waldibas ussaukumi.

Latwijas pilsoneem!

Latwijas Tautas Padome, atsihdama sewi par weenigo augstakàs waras neseju Latwijas walsti, pasludina, ka:

1) Latwija, apweenota etnografiskàs robeschàs (Kurseme, Widseme un Latgale), ir patstahwiga, neatkariga, demokratiski-republikaniska walsts. Satwersmi un atteezibas pret ahrwalstim noteiks tuwakà nahkotnè Satwersmes Sapulze, sasaukta uz wispahrigu, abu dsimumu, teeschu, weenlihdsigu, aisklahtu un proporzionalu wehleschanu teesibu pamata.

2) Latwijas Tautas Padome ir nodibinajusi kà augstako ispildu waru Latwijà — Latwijas Pagaidu Waldibu.

Latwijas Tautas Padome usaizina Latwijas pilsonus usturet meeru un kahrtibu un wiseem spehkeem pabalstit Latwijas Pagaidu Waldibu winas gruhtajà un atbildigajà darbà.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents
Ulmanis.
Latwijas Tautas Padomes
Preekschsehdetaja beedrs:
Semgals.
Rigà, 18. novembri 1918. g.

II.
Latwijas pilsoni!

Kamehr Latwijas Tautas Padome naw pahrnehmusi wisas pahrwaldes un lihdz ar to ari walsts eenahkumu awotus, ta greeschas pee tautas ar usaizinajumu, ledot tai wajadsigos naudas lihdzekluus pirmo, wisneepeezeechamako izdewumu segschanai.

Latwijas Tautas Padome pahrleezinata, ka tautai sneegs tai palihdsigu roku. Naudu schim noluhkam nav eemaksat wisàs latweeschu kredit eestahdès.

Latwijas Tautas Padomes
Preekschsehdetaja beedrs:
Semgals.
Sekretars: Bitte.
Rigà, 21. novembri 1918. g.

III.
Latwijas pilsoni!

Jums wisseem wehl atminà tas laiks, kad pahr muhsu semi nahza tumsa, kura isdsehsa wisas swaigsnes pee Latwijas debesim. Lai uz kuru pusi ari tauta greesàs — wina krita uz sawu beigto zeribu lihkeem. Leelee wehsturiskee notikumi ceedsinaja deenu, kura nesa few lihdzi wisu muhsu zeribu peepildischanos. Latweeschu tauta swinigi isskudinaja sawu patstahwibu un neatkaribu, pazeldama augsti pasaules preekschà sawas walsts sarkani-balti-sarkano karogu. Tagad iz nakts, kura draud no austrumeem, steepjas rakas, kuras grib noraut scho karogu un samihst dublos. Leelineeku bandas no Kreewijas rokas, kuras grib noraut scho karogu un

Augunsgrehti apgalsmo winu zelus, mahju drupas un apdegušchi sihli apsihme weetas, pahr kuràm tee gahjuschi.

Latwijas pilsoni! Zela preeksch atkahpschanas wairs naw. Tautas preekschgalâ nostahdità Pagaidu Waldiba sauz juhs pie eerotscheem. Wihrestibâ mirnschas un nomozitàs paaudses, neskaitams pulks krituscho par Latwijas brihwibu tagad nahk ahrâ no saweem kapeem, stahjas neredsami zuhju widû un skatas, kà juhs ispildiseet jawu peenahkumu. Nawa wairs swarigaka brihscha par scho. Drihsa palihdsiba mums ne no kurienes naw gaidama. Mukhu stiprums ejam mehs paschi. Tee, kuri stahwat par Latwijas walsti un sawas tautas nahkotni, kureem brihwiba un neatkariga pilsona nosaukums dahrgaks par wisu, kurû tepnums ir deesgan leels, lai ar eerotscheem rokâ sargatu sawas teesibas, stahjotees kara spehka rindàs, kuras organisê Latwijas Pagaidu Waldiba. Ja tagad mehs schehlojam dsihwibu — muhsu data buhs wehdsiba un kauns, ja mehs schehlojam mantu — mehs saudejam wisu. Tee, kuri eelauschas muhsu zehlê ar waru — ir jaisdzen ar waru. Pee eerotscheem! Wisi ap Pagaidu Waldibu un brihwàs Latwijas karogu!

Lai dsihwo Latwijas walsts!

Pagaidu Waldiba.

Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Latwijas Tautas Padome.

Latwijas Tautas Padome sanâca uz jawu pirmo likumdoschanas sesiju 2. dezembrî. Lihdz tàs beigam, 6. dezembrim, ta noturcja 4 pilnas sapulzes, pahrejo laiku seedojot komisiju darbibai. Atklahschangs deenâ ministru presidents Ulmanis garakâ runâ apgaidija waldibas usdewumus un programu, kuru wehlak apspreeda. Sesijas laikâ Tautas Padome peenehma pawisam 6 jaunus likumprojektus, isklausija wairakas interpelazijas un swarigakus apjautajumos un nospranda linijas ari turpmakai sawai darbibai. Telpu trukuma dehl atstahjot sikaku referatu par scho sesiju uz nahkoschu numuru, pasteedsam teklaht jaunpeenemto likumu saturu.

Pagaidu noteikumi par eekschejàs apsardsibas organisechanu.

(Peenemti Latwijas Tautas Padomes sehdê 5. dezembrî 1918. g.).

A.

1. Latwijas teritorija teek sadalita administratiwàs weenibàs, aprinkos, waj rajonos.

2. Katrâ aprinkî eekschejo apsardsibu wada un pahrsin no Eekschleetu Ministrijas eezelts Aprinka Preekschneeks. Ar weetejo aprinku paschwaldibas eekschu nodibinaschanos, pehdejàs, ja naw meera ar eezeltajeem aprinka waj rajona preekschneekeem, stahda preekschâ Eekschleetu Ministrijai apstiprinaschanai jaunus kandidatus.

3. Katram Aprinka Preekschneekam Eekschleetu Ministrija eezel klatotees pehz aprinka kreisuma un nahwokla, no 1 lihdz 2 palihgeem no tàm personam, kahdas preeksch scha noluhka usrahda Aprinka Preekschneeks.

4. Leelakàs Latwijas pilsehtas: Rigu, Leepaju, Daugawpils, Jelgawu, Resekne, Wentspils un Walku ir eekschejas apsardsibas sinâ isdalitas no atteezigeem aprinkeem un atsihtas par patstahwigàm administratiwàm weenibàm. Scho pilsehtu eekschejâ apsardsiba ustizeta no Eekschleetu Ministrijas eezelteem scho pilsehtu polizijas prefekteem, pee kam tanis pilsehtàs, kur pilsehtu paschwaldibas eestahdes reorganisejuschàs, schi eezelschana noteek sasinâ ar minetàm paschwaldibas eestahdem.

5. Masakàs pilsehtàs un meestos Eekschleetu Ministrija eezel sewischkus pilsehtu wai meestu polizijas preekschneekus if to personu widus, kahdas schim noluhkam eeteiz atteezigo aprinku preekschneeki, sasinâ ar weetejàm paschwaldibas eestahdem. Wini par sawu darbibu atbild katrs ari sawam Aprinka Preekschneekam. Semakos polizijas darbineekus eezel polizijas preekschneeki, kureem ari wini ir atbildigi.

6. Kahrtibas ustureschanai pagastos, atteezigee aprinku preekschneeki eezel, sasinâ ar weetejàm paschwaldibas eestahdem, katrâ pagastâ pa weenam wezakam polizijas kahrtibneekam un no 1 lihdz 3 jaunakeem kahrtibneekeem, skatotees pehz pagasta leeluma. Kahrtibneeki teeschi atbildigi Aprinka Preekschneekam un wina palihgeem.

7. Zeturtâ punktâ minetee polizijas prefekti, kahrtigai usdewumu weikschanai eezel wineem atbildigus un padotus eezirknu preekschneekus un zitus semakus polizijas darbineekus. Nehdejee par sawu darbibu ir atbildigi kà eezirknu preekschneekeem, tà ari prefekteem.

8. Wisus polizijas deenestâ esoschos darbineekus atlaisch no deenesta tee paschi, kas peenem (eezel), ja tee israhditos par nederigeem apsardsibas darbam, waj par kahdeem atkahrtojeem pahrkahpumeem waj weenreizigeem noseegumeem tiktu soditi no pastahwoschàm kriminalteesàm ar zeetumu.

9. Ahrejàs polizijas deenestâ war usnemt likai pilnpadigas wihreescha dsimuma personas.

10. Polizijas deenestâ newar tikt usnemti: a) kas atrodas sem ismekleschanas un teesas par kriminalnoseegumeem, b) no teesas soditi ar teesibu saudeschanu, waj teesibu aprobeschoschanu, c) noteesati par sahdsibu, krahpschanu, ustizetu ihpaschumu peesawinaschanu, par sagtu mantu noslehpschanu, profesionali sagtu mantu usvirzeji un tihkâ nehmeji, d) soditi par krahpschanu, wiltoschanu, kukuku nemschanu, augloschanu, ispeeschanu, ja no soda izeeschanas naw wehl pagahjuschi pilni peezi gadi.

11. Wisas polizijas deenestâ esoschàs personas war par winu nodariteem deenesta pahrkahpumeem un noseegumeem saukt pee atbildibas pastahwoscho teesu preekschâ, neisprasot winu teeschàs preekschneezibas atlauju.

12. Preeksch polizijas, winu schkiru darbineekeem dsihwokla, darba, peekeekamàs un sirgu un automobilu peweetoschanai derigas telpas eerahda pagastu paschwaldibas eestahdes, un pilsehtàs — pilsehtu paschwaldibas eestahdes. Schim paschàm eestahdem ari jaruhpejas par dsihwojamu un darba telpu apsildischanu un apgaismoschanu.

Polizijas deenestâ stahjoschàs personas nes noteiktu uswalku.

Polizijas darbinieki ir atteezigi apbrunojami.

B

Polizijas administratiwas waras funkzijas.

13. Polizija gahdà par sabeedrisku droschibu un kahrtibu, aisstahw wisus un katru pret katru warmahzibu un patwaribu.

14. Sabeedriskàs kahrtibas, droschibas un labeerihzibas apsargaschanas sinâ, polizijai ir schahdi usdewumi:

1) Spert sohus dehl kahrtibas, likumu un obligatoriско noteikumu pahrkahpumu pahrtraukschanas un nowehrschanas;

2) Waldibas un sabeedrisku eestahschu rihkojumu nekaweta pasinoschana eedsihwotajeem;

3) pilsoniско teesibu aisstahwoschana;

4) Waldibas un sabeedrisko eestahschu organeem usliktu peenahkumu ispildischanas weizinaschana;

5) sikumà un pastahwoschos noteikumos paredsetu apleezibu isdoschana: personibas, nabadsibas u. t. t.;

6) aktu un protokolu sastahdischana wijados nolukos, wardarbibas un zitos gadijumos, ja tà pilsoneem jaadsihst winu teesibu aisstahweschanai.

Peesihme: Minetos aktos un protokolos ir jaatsihmê, kas winus sastahdijis, peewedot tàsi un leetischki leezinamo leetas saturu. Wineem jabuht parakstiteem no sastahditaja un leezineekeem, ja tahdi bijuschi klaht pee aktu un protokolu sastahdischanas.

7) Kahrtibas ustureschana sabeedribas leetotoschanà nodotàs weetàs, kà ari gahdiba par zeltu tiltu, laukumu u. t. t. kahrtibà ustureschanu un usraudsiba par kahrtigu kustibu uz winceem.

8) Kahrtibas un droschibas ustureschana un palihdsibas sneegschana ugunsgrehku, pluhdu, kà ari zitu nelaimju un posta gadijumos.

9) Pilsonu peeaizinaschana pee palihdsibas sneegschanas nelaimes gadijumos.

15. Bez augstak usskaititeem peenahkumeem, polizija ispilda ari wehl schahdus likumà noteiktus peenahkumus teesu rezora leetàs.

16. 1) Sinu eewahkschana un peedalischanàs pee eepreekschejàs ismekleschanas pahrkahpumu leetàs uz teem pamateem, kahdi noteikti kriminalleetu teesaschanas likumos;

2) usstahschanàs par apsuhdsetaju publisku pahrkahpumu leetàs, likumos paredsetos gadijumos;

3) apsuhdsetu un zitu personu aizinaschana un peegahdaschana teesâ, kà ari winu apzeetinaschana uz teesas rihkojuma pamata;

4) usraudsiba par arestantu suhtischanu likumà paredsetà kahrtibà;

5) leetischku peerahdijumu usglabaschana.

17. Bez tam polizijas darbineekeem jaispilda wisas Waldibas un sabeedrisku eestahschu likumigas prasibas.

18. Pee sinu eewahkschanas par noseedsigu daribu polizijas darbineekeem jaurahda, kad un kur noseegums waj pahrkahpums nodarits, kas teek turets aisdomàs waj apwainots, kahdi ir peerahdijumi waj leezinieeki un leezinieku dsihwes weetas.

19. Apwainotais uz weetas apzeetinams un nododams teesai: a) ja teek sakerts pee noseeguma isdarischanas, pee kam naw issinama wina personiba, b) ja tas isdarijis noseegumu, par kuru draud zeetuma sods un ir eemests baibitees, ka apwainotais behgs waj isnihzinàs noseeguma peerahdijumus.

20. Polizijai jaapzeetina bez sewischkas pawehles: lihdz nesamanai paedsehruschi, garâ wahji un ziti, kuru atraschanàs swabadibà jaweenota ar breesmam preeksch wineem paschreem un zìteem labeedribas lozekleem.

21. Par katru apzeetinaschanas gadijumu polizija sastahda protokolu, kurà aprakstami apzeetinaschanas weeta, laiks stunda un eemesls. Ja apzeetinatais to prasa, winam waj wina gimenes lozekleem waj ari wina pilnwarneekam jadabù protokola noraksts ne wehlak, kà triju deenu laikà.

22. Personas, kuras apzeetinatas bez atteezigas teesas raksttiska nolehmuma, atlaischamas bez kaweschanàs swabadibà waj 24 stundu laikà pàs nododamas waj nu Teesnesim, waj ari Ismekleschanas Teesnesim, pehz leetas peederibas, ka apzeetinaschana notikuse winu raionà, bet citos gadijumos tuwakajam teesnesim waj ismekleschanas teesnesim.

23. Ja teesu eestahdes atrodas tahlu no apzeetinaschanas weetas (21. pants), tad 24 stundu laiks preeksch apzeetinatà nodoschanas teesai pagarinams par tikdaudz, zik tas ir nepeezeeschami wajadsigs apzeetinato nodoschanai teesu eestahdem.

24. Par likumu waj obligatoriskù noteikumu pahrkahpumeem sastahdami protokoli.

25. Protokols sastahdams kahrtibas, likuma waj obligatoriska noteikuma pahrkahpschanas weetà waj tuwakà dsihwoklî. Ja protokola sastahdischana aprakstitas weetàs israhdàs par neeespehjamu, tad tas sastahdams tuwakà polizijas eezirknî, pee kam wainigais pee protokola parakstischanas uz polizijas eezirkni aizinams tikai tad, ja nekahdi naw eespehjams issinat wainigà personibu.

26. Protokolà janorahda, kas to sastahdijis, kad, kur un kas pahrkahpumu isdarijis, eeksch kam tas pastahw, kahdà likumà waj obligatoriskà noteikumà tas paredsets waj kahdas draud sodas, kà ari eeksch kam pastahw polizijas eerosinatà prasiba.

27. Protokolà apsihmetee apstahkli pehz eespehjas apleezinami no leezineekeem waj ustizibas personam, kà ari no leetpratejeem, ja pehz leetas apstahkleem winu atsina israhdas par wajadsigu.

28. Likums nahk tuhlin spehkà pehz wina issludinaschanas.

Latwijas Tautas Padomes Amnestijas akts.

Latwijas demokratiskas brihwwalsts pamatà ir likta politiska brihwiba wiseem winas pilsoneem.

Lai iswestu dsihwê scho swarigo prinzipu un lai atsihmetu Latwijas brihwwalsts dibinaschanas wehsturisko aktu.

Latwijas Tautas Padome sludina politisku amnestiju.

Latwijas Tautas Padome usleek Teesleetu un Eekschleetu Ministrijàm pehz pecderibas amnestiju iswest dsihwê.

Amnestija atteezas uz nosegumeem un pahrkahpumeem, kas nodariti lihdz amnestijas akta peenemschanas deenai, t. i. 6. dezembrim 1918. g.

Lai pahrraudsitu amnestijas akta drihsu un kahrtigu ispildischanu, Latwijas Tautas Padome eewehl sewischku amnestijas komisiju.

Saskanâ ar Tautas Padomes lehmumu Pagaidu Waldiba usdod:

I. Atswabinat no atbildibas un soda ar winu sekam:

A. Wisas personas, kas Latwijà noteesatas par noseegumeem un pahrkahpumeem, kuri paredseti Kreewijas 1903. gada sodu likumu grahmatâ:

II.	nodalâ	§§ 73—78,	80—84, 86—98.
III.	„	§§ 99—107,	
IV	„	§§ 108—119,	
V	„	§§ 120—137,	
VI.	„	§§ 138—155,	
VII.	„	§§ 163—164,	
VIII	„	§§ 179—194.	

B. Wisas personas, kas noteesatas, pamatojotees uz sekojoscheem no wahzu okupazijas waras Latwijà issludinateem noteikumeem un rihkojumeem (Befehls- und Verordnungsblatt d. Ob. Ost., Verordnungsblatt für die von deutschen Truppen besetzten Teile Livlands und Estlands, Verordnungsblatt für Liv- und Estland, Verordnungsblatt für die Baltschen Lande), kuras paredseti:

a) beedroschanas un sapultschu noteikumu pahrkahpumi no

28. 7. 15.	Bef. u.	Ver.-Bl.		Ziff	17,
12. 2. 16.	„	„		„	77,
10. 9. 17	Ver.-O	Bl.		Ziff.	23,
6. 2. 10.	„	„		„	166,
27. 4. 10.	„	„		„	236,
21. 5. 18.	„	„		„	259,

b) Soda noteikumu par kara spehka peederigo un behgstu nepeeteikschanu, kà ari par nepaleesu baumu isplatischanu no

17. 1. 16.	Bef. u.	Ver.-Bl.		Ziff.	51,
14. 6. 16	„	„		„	253,
27. 10. 17.	Ver	O	Bl.	Ziff	3,
3. 11. 17.	„	„	„	„	12,
22. 10. 17.	„	„	„	„	14,
4. 9. 17.	„	„	„	N. 2 des Ver. O. Bl Ziff	19,
10. 10. 17	„	„	„	Ziff.	4,
26. 8. 10	„	„	„	„	201.

c) Pasta (wehstuku) saitischanas un drukas darbu noteikumu pahrkahpumi no

14. 1 16	Bef. u	Ver.-Bl.		Ziff	42,
15. 12. 17	„	„	„	„	686, Ver.-O. Bl. Ziff. 123,
10. 10 17	Ver.-O.-Bl.			Ziff	45,
1 12. 17	„	„	„	„	93,
20 7 18.	„	„	„	„	855.

d) Zeloschanas, satikshmes un pasu pahrkahpumi no

5 12. 15.	Bef. u	Ver.-Bl.	Ob.-Ost	Ziff.	25,
26 12. 15.	„	„	„	„	53,
7 7. 16.	„	„	„	„	298,
10. 10 16.	„	„	„	„	437,
		u. V.-O.-Bl.		Ziff.	157,
16. 1. 18.	Ver.-O.-Bl.			Ziff.	153,
28. 4. 18.	„	„		„	161.
5. 4. 18.	„	„	„	„	222,
12. 4. 18.	„	„	„	„	230,
31. 5. 18.	„	„	„	„	295,
8. 10. 18.	„	„	„	„	435.

Peesihme 1.: Amnestija atteezas ari uz pahrkahpumeem, kuri naw teeschi paredseti augschminetos (no a lihdz d) noteikumos, bet ir wineem lihdzigi (analogiski) un ari uz teem pahrkahpumeem, kuri paredseti scho punktu papildinajumos un pahrlabojumos.

Peesihme 2.: Amnestija atteezas ari uz Latgalê isdoteem tahdeem waj pat lihdzigeem noteikumu pahrkahpumeem.

II. Isbeigt wisas leetas, kuras atteezas uz I. nodalâ peewesteem pahrkahpumeem un noseegumeem un atrodas ismekleschanà waj ijteesaschanà.

III. Amnestija atteezas uz wisàm personam, kas par I nodalâ mineteem pahrkahpumeem un noseegumeem wahzu okupazijas laikâ Latwijà noteesatas no daschadàm wahzu kara teesam, apgabala teesam (Bezirksgerichte und Standgerichte), meera teesam, polizijas teesnescheem, kà ari aprinku, pilsehtu un draudschu preekschneekeem un atrodas zeetumos, aresta mahjàs, pahrmahzischanas namos, konzentrazijas nometnês, waj zitàs tamlihdzigàs weetàs.

IV. Atteezibà uz tàm personam, kas no III. punktâ minetàm teesam nosoditas, apzeetinatas, waj pret kuràm ussahkta ismekleschana: 1) par eerotschu noteikumu pahrkahpumeem un 2) par pretschu noteikumu pahrkahpumeem un neapstrahdatu weelu apgrosibas noteikumu pahrkahpumeem, kuri paredseti:

8. 5. 15.	Bef. u.	Ver.	Bl.	Ob.	Ost	Ziff	1,
23. 11. 15.	„	„	„	„	„	„	3,
30. 3. 16.	„	„	„	„	„	„	137,
7 2. 17.	„	„	„	„	„	„	493,
4. 9. 17.	Ver.	O.	Bl.			„	19,
27. 10. 17.	„	„	„			„	2,
15. 2. 18	„	„	„			„	240,
8. 5. 18.	„	„	„			„	246,
8 6. 18.	„	„	„			„	275.
8 8. 16.	Bef. u.	Ver.	Bl.	Ob.	Ost	Ziff.	340,
22. 9 16.	„	„	„	„	„	„	376,
21. 10. 17.	Ver.	O.	Bl.			„	48,
26 10 17.	„	„	„			„	17,
10 2. 18.	„	„	„			„	178,
2. 3. 18.	„	„	„			„	205.
2. 4. 18.	„	„	„			„	219,
31 6. 18.	„	„	„			„	285/286.

Teesleetu Ministrijai sasinâ ar Tautas Padomes iswehleto Amnestijas Komisiju, jalahte zauri schini punktâ paredsetàs pahrkahpumu aktis un skatotees pehz leetas rakstura janolemj par amnestijas peemehroschanu katrâ atsewischkà gadijumà.

Ministru presidents Ulmanis
Teesleetu Ministra beedrs
Ed. Strautneeks
Eekschleetu ministrs
Dr. Walters.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g.

Pagaidu noliku par Latwijas teesam un teesaschanas kahrtibu.

1. Latwijas teesas un ar winàm saistitàs eestahdes darbojas pehz teem weetejeem un Kreewijas likumeem, kahdi preeksch Latwijas bija spehkà lihdz 24. oktobrim 1917. gadâ, kriminalleetàs peeturotees pee Kreewijas 1903. g. nodoju likumu krahjuma. Latgalê pagaidam atjaunojamas Kreewijas Pagaidu Waldibas eewestàs teesas un peepaturami tee likumi, kuri bija spehkà Kreewijas Pagaidu Waldibas laikâ.

Okupazijas laikâ teesu eestahdes ussahktàs leetas isspreeschamas pehz Kreewijas teesaschanas kahrtibas noteikumeem, peelaischot ziwilleetàs Wahzijas teesaschanas kahrtibas noteikumus, ja prasweeki, t. i. abas puses to wehlas un teesa atrod par eespehjamu.

Kreewu un wahzu waldibu rihkojumi, zik tahlu tee nesaskan ar scho nolikumu, teek atzelti.

Kreewu teesàs eesahktàs un kara apstahkleem dehl pahrtrauktàs ziwilleetas war turpinat.

Okupazijas laika teesàs isspreestàs leetas war gada laikâ no scha nolikuma peenemschanas beenas pahrsuhdset: pirmàs instanzes leetas — apelazijas, otràs — kasazijas kahrtibà.

2. Teesleetu Ministrija pahrnem no okupazijas pahrwaldes wisas teesu eestahdes, organisê Latwijas teesas weetàs un skaitâ pehz wajadsibas un isstrahdatos schtatus leek preeksch Pagaidu Waldibai apstiprinaschanai.

3. Ahrpus pilsehtam atjaunojama pagasta teesu darbiba winu agrakàs kompetenzes robeschàs, isnemot kriminalleetas; paaugstinot isspreeschamo ziwilprasibu sumu lihdz 300 rubleem, peelaischot wisàm leetam pahrsuhdsibu apelazijas kahrtibà un nestutotees darbibà par 1896. gada 9. jutnijà isdotà pagastu teesu ustawa, zik tahlu tas nerunà preti schim nolikumam.

Pagasta teesu kompetenze atteezas uz wisàm pagasta robeschàs dsihwojoschàm personam; pagasta teesas lozekkus, ne jaunakus par 25 gadeem, eewehl pilna pagasta sapulze tahdà pat kahrtibà, kahdà noteek pagasta paschwaldibas eestahschu wehleschanas.

4. Ziwilleetas, kuras nepahsneedz 1500 rublus un naw padotas pagasta teesam, kà ari kriminalleetas, kreewu laika meera- un pagasta teesu kompetenzes robeschàs, isspreesch Meera Teesnesis. Meera Teesa ir ari pahrsuhdsibas instanze preeksch pagasta teesam, pee kam, darbojotees kà apelazijas instanze, Meera Teesnesis peeaizina par peesehdetajeem pehz kahrtas pa 2 sawa rajona pagasta teesu preekschsehdetajus.

5. Apgabala Teesa ir apelazijas instanze Meera Teesai un pirmà instanze tàm leetam, kuras pahrsneedz Meera Teesnescha kompetenzi. Kriminalleetas, kuras pehz likuma padotas swehrinato teesai, Apgabala Teesa isspreesch peedalotees swehrinateem peesehdetajeem no atteezigàs apgabala teesas rajona paschwaldibas eestahschu lozekku widus. Peesehdetajeem jabuht ne jaunakeem par 25 gadeem.

6. Teesu Palata patur parasto kompetenzi, zik tahlu ta nerunà preti schim nolikumam.

7. Kasazijas instanze wisàs leetàs ir Latwijas Senats Rigâ, kursch isspreesch leetas kolegialâ sastahwâ un sadalas ziwil-, kriminal- un administratiwâ nodalàs ar kopigâ sehdê wehleteem preekschsehdetajeem.

8. Pee Senata pastahw Wirsprokurors ar beedreem, pee Palatas un Apgabala Teesas — prokurori ar beedreem, bet tam pee Apgabala Teesas — ismekleschanas teesneschi.

9. Senata lozekkus, teesneschus, prokuraturu un ismekleschanas teesneschus eezel Pagaidu Waldiba no Teesleetu Ministrijas preekschâ sikteem kandidateem. Mineto eerehdnu apstiprinaschana peekriht Tautas Padomei.

10. Darischanu waloda teesàs un teesu eestahdes ir walsts waloda — latweeschu waloda. Teesam pehz apstahkleem un wajadsibas ir japeelaisch ari kreewu waj wahzu walodu leetoschana.

11. Atzelot wisus noteikumus par stempelnodokli teesàs, teesu un kanzleju poschlinas, turpmakam laikam teek noteikts zuwilprahwàs kà pirmà, tà ari otrà instanzê un ari Senatà maksajams nodoklis walstij par labu: leetàs lihdz 300 rubleem — 2 proz., pahrejàs — 3 proz., bet Senatà ne wairak par 300 rubleem.

Augschminetais walsts nodoklis suhdsibu leetàs par darba spehjas saudeschanu waj pasemináschanu naw eemaksajams lihdz galigam spreedumam.

12. Teesleetu Ministrijai ir teesiba ar Senata peekrischanu scho nolikumu sihkakai paskaidroschanai isstrahdat instrukziju.

13. Likumprojekts nahk spehkâ no wina peenemschanas deenas.

Peenemts Latwijas Tautas Padomê 6. dezembrî 1918. gadâ.

Latwijas neatkaribas 5 proz. aisnehmums 1918. gadâ.

Walsts eekschejais ihsa termina 5 proz. aisnehmums 10 miljonu rublu nominalâ wehrtibà teek izlaists uz 15 gadeem uz sekoscheem noteikumeem:

§ 1. Scho aisnehmumu eewed walsts paradu grahmatâ sem nosaukuma „Latwijas neatkaribas ihsa termina 5 proz. aisnehmums 1918. gadâ."

§ 2. Scho aisnehmuma obligazijas izlaisch 25, 50, 100, 500, 1000, 5000 un 10.000 kreewu rublu leelumâ un issneedz ar ihpaschneeka wahrda atsihmeschanu, kà ari bez ta.

§ 3. Rentes leelums uz obligazijam noteikts 5 proz. gadâ, kas ismaksajams diwreiz gadâ — 2. janwari un 1. julijâ par notezejuscho pusgadu. Prozenti aprehkinami no 1. janwara 1919. gada.

§ 4. Prozenti un kapitals no schim obligazijam uz wiseem laikeem atswabinami no walsts nodokla, kursch nemams no naudas kapitala un ta peinas.

§ 5. Obligaziju kuponu noilgums 10 gadu pehz termina notezeschanas, bet obligaziju — 20 gadu no ta termina, kas nolikts winu ispirkschanai.

§ 6. Noteikumus par obligazijam uz ihpaschneeka wahrda, winu pahreeschanu no weena ihwaschneeka uz otru, kà ari apmainu pret obligazijam uz usrahditaju un otradi isdod finansu ministrs.

§ 7. Teesibas un preekschrozibas, kas peeschkiramas scha aisnehmuma obligaziju ihpaschneekeem atteezibà uz obligaziju peenemschanu par droschibu daschadu walsts darbu isweschanai, akzises nomaksai un muitas nodokla segschanai, aprahdamas no finansu ministra.

§ 8. 31. dezembrî 1933. gadâ scha aisnehmuma obligazijas ispehrkamas pehz nominalas wehrtibas; lihdz minetam terminam scho obligaziju par nominalo wehrtibu neispirks.

§ 9. Latwijas neatkaribas aisnehmums nodrosinats ar wiseem walsts ihpaschumeem.

(Peenemts no Latwijas Tautas Padomes 6. dezembrî 1918. gadâ).

Latwijas apgahdibas organi, winu usbuhwe un darbibas robeschas.

(Apstiprinats Tautas Padomes sehdê 4. dezembrî 1918. g.).

A. Apgahdibas organi.

1. Pagastos apgahdibas leetas pahrsin pagastu padomes.

2. Aprinkos waj rajonos teek dibinatas aprinku waj rajonu apgahdibas padomes un aprinka waj rajona apgahdibas pahrsina amati.

3. Aprinku pilsehtàs apgahdibas leetu pahrsinaschana ustizeta pilsehtu domem un wakdem. Meestos, kuros eewesti paschwaldibas organi, pehdejeem peekrist apgahdibas leetu apspreeschana un isweschana dsihwê.

4. Rigas pilsehtas dome organisê ihpaschu apgahdibas padomi. Schahdas pat padomes uz Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschlikumu waj paschu pilsehtu eerosinajumu war dibinat zitàs leelakàs Latwijas pilsehtàs (Jelgawà, Leepajà, Daugawpilî u. z.).

5. Latgalê aprinku waj rajonu apgahdibas leetas ustizetas aprinku semstem; tàpat pagastos apgahdibas leetas pahrsin pagastu semtes.

B. Apgahdibas organu uzbuhwe.

6. Pagastu apgahdibas leetu wispahriga pahrsinaschana ustizeta teeschi pagastu padomem, kuras war iswehlet weenu waj wairakas personas un tàm ustizet atsewischkus peenahkumus.

7. Aprinka waj rajona apgahdibas padomes sastahdas no pagastu, aprinka pilsehtu un meestu delegateem. No katra aprinkî waj rajonâ atrodoschos pagasta teek iswehleti diwi delegati, pee kam weenam delegatam jabuht bessmneekam, bet otram semes ihpaschneekam. Pagastu delegatus iswehl pagastu padome. Meestu delegati teek iswehleti, ja meestam ir sawa paschwaldiba, katrà gadijumà no meesta paschwaldibas organa iswehlami 2 delegati. Aprinku pilsehtu domes aprinka padomê eewehl 3 delegatus. Aprinku waj rajonu padomes uj Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschlikumu saaizina apgahdibas pahrsini.

Peesihme. Pirmo aprinka waj rajona padomes sehdi sasauz un atklahj Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas piluwarota persona.

8. Aprinka waj rajona apgahdibas padomes iswehl aprinka waj rajona apgahdibas pahrsini, kuram peekrist aprinka waj rajona padomes preekschsehdetaja amats. Par aprinka waj rajona pahrsineem war iswehlet personas, kuras neeeet aprinka waj rajona padomes lozekku sastahwâ. Aprinku waj rajonu pahrsini teek apstiprinati sawà amatà no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas.

C. Apgahdibas organu darbiba.

9. Pagastu padomem sastanâ ar Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas norahdijumeem peekrist:

a) organiset uz weetas pahrtikas lihdzekku apgahdaschanu neraschotajeem;

b) sadalit uz pagasta saimneezibam Waldibai nododamos lauksaimneezibas raschojumus;

c) registret sawà darbibas rajonà laukaimneezibas raschoschanas lihdzekkus un raschojumus;

d) isdalit eedsihwotajeem no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas eegahdatàs prezes;

e) ispildit zitus no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas usliktus peenahkumus.

10. Aprinka waj rajona apgahdibas padomem peenahkas apspreest wispahrigos aprinka waj rajona apgahdibas apstahkkus un dot aprinka waj rajona apgahdibas pahrsineem atteezigus norahdijumus. Tahdas pat teesibas aprinku pilsehtu domem un meestu pahrwaldibas organeem peekrist sihmejotees uz pilsehtu apgahdibu.

11. Pagastu padomem sawus uz apgahdibas leetam atteezigos lehmumus nahkas eesneegt aprinka waj rajona apgahdibas pahrsineem, kureem ir teesiba tos atzelt, ja tee runatu pretim Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschrakstteem. Tahda pat teesiba peder Semkopibas un Apgahdibas Ministrijai atteezotees uz leelaku pilsehtu apgahdibas padomju lehmumeem, kuri eesneedsami Semkopibas un Apgahdibas Ministrijai.

12. Pagasta padomes, meestu un aprinku pilsehtu paschwaldibas organi sawàs apgahdibas darischanàs sasinas ar aprinku un rajonu pahrsineem, bet leelako pilsehtu apgahdibas padomes un aprinku pahrsini ar Semkopibas un Apgahdibas Ministriju.

13. Schis likums nahk spehkâ no issludinaschanas deenas.

Rigâ, 5. dezembrî 1918. g.

Latwijas Pagastu Satwersmes pagaidu likums.

(Peenemts Latwijas Tautas Padomes sehdê 1. dezembrî 1918. g.).

I. Wispahrejee nosazijumi.

1) Wisos Latwijas pagastos tuhdal nijahkama jaunu paschwaldibas eestahschu organisechana uz taisnak peewestem pamateem.

2) Kur pa okupazijas laiku agrakàs pagastu robeschas tikuschas grositas, tur tàs atkal atjaunojamas.

Peesihme. Gadijumos, ja augschmineto robeschu mainu ceinteresetàs pagasta labdrisbas atsihtu par leetderigu, ta war palikt spehkâ.

3) Pagasts ir noteikts laukà apgabals ar sawu paschwaldibu. Pagasta teritorijà eeet wisas pagasta robeschàs atrodoschàs semes un uzehmumi.

4) Pagasta lozekli ir wisi: a) kureem pagasta robeschàs ir dsihwes weeta, b) kureem pagasta robeschàs ir seme waj zits kahds nekustinams ihpaschums, waj ari nekustinams ihpaschums uz leetoschanas teesibam.

5) Agrakàs pagasta paschwaldibas funkzijas paleek spehkâ. Kà swarigakàs pagasta funkzijas ir minamas:

a) pagasta budscheta noteikschana un ta ispildischana,

b) pagasta klausschu pahrsinaschana un nodewu noteikschana,

c) isglihtibas eestahschu eerihkoschana un ustureschana,

d) sozialàs labklahjibas un weselibas aisardsiba,

e) lauksaimneezibas, ruhpneezibas, kooperazijas, tirdsneezibas un kredita atstihtibas weizinaschana.

f) latiſkmes lihdſeklu uſtureſchana,
g) neſpehjuecku apgahdiba,
h) pahrtikas jautajuma kahrtoſchana,
i) fabeedriſku darbu organiſeſchana preekſch beſdarba ſtrahdneekeem,
k) apſardſibas organiſeſchana pagaſta robeſchâs.

6) Augſchmineto uſdewumu weikſchanai pagaſti war ſawâ ſtarpâ ſlehgt lihgumus un ſtahtees ſaweenibâs.

II. Pagaſta paſchwaldibas organi un to wehleſchanas.

7) Pagaſtam ir ſekoſchi paſchwaldibas organi: a) pagaſta ſapulze, b) pagaſta padome, c) pagaſta iſpildu komitija un d) rewiſijas komiſija.

A) Pagaſta ſapulzes.

8) Pagaſta ſapulzes ſaſtahdas no abeja dſimuma perſonam, kas ſaſneeguſchas 20 g. weczumu (ſk. § 4.).

Peeſihme. Pagaſta ſapulzês un pee wehleſchanâm newar nemt dalibu perſonas: a) kas iſſihtas no teeſas par gara wahjâm, b) kam ar teeſas ſpreedumu par kriminalſeem noſeegumeem ſemtas waj cerobeſchotas teeſibas waj kas par ahdſibu, krahpſchanu, ſagtas mantas glabaſchanu un ſweſchas mantas peſawinaſchanos no teeſas ſoditi ar zeetuma ſodu, ja no ſoda iſpildiſchanas laika naw pagahjuſchi wairak kà trihs gadi.

9) Pagaſta ſapulze eewehl pagaſta padomi un rewiſijas komiſiju.

10) Pagaſta ſapulze: a) apſtiprina pagaſta budſchetu un gada rehkinus, b) lemj par pagaſta nekuſtinama ihpaſchuma pahrdoſchanu, waj par kahda pirkſchanu, c) lemj par pagaſta kapitalu iſleetoſchanu un algoſchanu, kà ari e) noſaka pagaſta iſpildu komitejas lozekku algas.

Peeſihme. Sawas teeſibas eerehdnu peenemſchanâ, ari algas noteikſchanâ pehdejeem pagaſta ſapulze war nodot ſawai weetneezei — pagaſta padomei.

11. Pagaſta ſapulze ir pilnteeſiga, ja winâ peedalas ne maſak kà treſchdala no wiſſeem pagaſta lozekleem, kas bauda wehleſchanas teeſibas.

12) Ja ſaſauktâ pagaſta ſapulze naw lehmuma ſpehjiga, talab ka uſ to eeradees maſak kà weena treſchdala no pagaſta lozekleem, kas bauda wehleſchanas teeſibu, tad pagaſta iſpildu komitejai jaiſſauc jauna pagaſta ſapulze ar aiſrahdijumu, ka ta buhs ſpreeduma ſpehjiga neſkatotees uſ eevaduſchos ſapulzes dalibneeku ſkaitu.

13) Pagaſta ſapulze ſaſauzama, ja to peepraſa: a) weena diwdeſmitâ daļa no pagaſta lozekleem, kas bauda wehleſchanas teeſibas, b) pagaſta padome, c) rewiſijas komiſija.

Peeſihme. Peepraſot pagaſta ſapulzes ſaſauſchanu ir jauſrahda eemeſli, kadehl ſapulze ſaſauzama. Tahdâ gadijumâ ſapulzi ſaſauz pagaſta iſpildu komiteja ne wehlak kà 2 nedelu laikâ pehc eeſneegtâ peepraſijuma.

14) Pagaſta ſapulze pati ſew eewehl ſapulzes waditaju un protokoliſtu.

15) Pagaſta ſapulzes lehmumi teek peenemti ar weenkahrſchu balſu wairakumu, atklahti waj aiſſlahti balſojot, par ko lemj pate ſapulze.

Peeſihme. Wehleſchanas nedrihkſt notikt ahtrak, kà 2 mehneſchus pehc Jurgeem un Mahrtiņeem. Schi peeſihme naw atteezinama uſ preekſchâ ſtahwoſchâm 1918. gada wehleſchanam.

18. Katrs wehletajs bauda wehleſchanas teeſibas tikai weenâ wehleſchanas eezirkni.

B) Pagaſta padome.

16) Wiſas wehleſchanas ir wiſpuhrejas, weenlihdſigas, teeſchas, aiſſlahtas, pee kam tahdos gadijumos, kad wehlamas diwas waj wairakas perſonas, wehleſchanas ir proporzionalas, t. i. noteek pehc ſamehra kahrtibas.

17) Wehleſchanas teeſibas bauda tahdas perſonas, kas nodſihwojuſchas pagaſta robeſchâs wismaz 2 mehneſchi pirms wehleſchanam, iſnemot behglus un gühſteknus.

19. Pagaſta ſapulze iſwehl pagaſta padomes lozekkus. Pagaſta padome darbojas lihdſ tam laikam, kamehr Satwerſmes Sapulze iſdod jaunu pagaſtu paſchwaldibas eeſtahſchu wehleſchanas likumu.

20. Pagaſta padomê eewehlami: uſ 1000 waj apakſch 1000 pagaſta eedſihwotajeem — 15 lozekli, uſ pahri par 1000 lihdſ 2000 eedſihwotajeem — 18 lozekli, uſ pahri par 2000—4000 eedſihwotajeem — 21 un uſ pahri par 4000 eedſihwotajeem — 24 lozekli.

21. Eewehlet pagaſta padomê war katru, kam pagaſtâ wehleſchanas teeſibas.

22. Ja kahds no pagaſta lozekleem atſtahj ſawu weetu uſ ilgaku laiku, waj ari pawiſam, aiſ eemeſla, kuru padome atſihſt, tad wina weetu eenem kandidats uſ wehleſchanu iſnahkuſu pamata.

23. Pagaſta padomes lozekli iſpilda ſawus peenahkumus bez noteiktas algas, bet pagaſta ſapulze war noteikt teem atlihdſibu par kawetâm deenam un zela iſdewumeem.

24. Pagaſta padome iſwehl no ſawa widus, aiſſlahti balſojot, pagaſta iſpildu komiteju un preekſchſtahwjus uſ aprinka waj rajona padomi (ſk. § 50).

25) Pagaſta padome a) ſpreeſch un lemj par wiſu, kas ſihmejas uſ pagaſtu ſaimneezibas un paſchwaldibas leetam, iſnemot tàs, kas peekriht pagaſta ſapulzei, b) gahdà par pahrtikas ſautajuma nokahrtoſchanu ſaſkanà ar atteezigâm pahrwaldes eeſtahdem, c) organiſê darbus preekſch beſdarba ſtrahdneekeem, d) eewehl komiſijas un eerehdnus, kas iſrahditos par wajadſigeem atſewiſchkeem pagaſtu pahrwaldibas uſnehmumeem, waj ari augſtakas pahrwaldes lehmumu un rihkojumu iſpildiſchanai, e) lemj par wiſpahrejeem ſoda noteikumeem kahrtibas un weſelibas aiſſardſibas leetâs, pee kam ſoda augſtakais mehrs nedrihkſt ſneegtees pahri par 50 rubleem, f) kontrolê pagaſta iſpildu komitejas darbibu un dod tai wajadſigàs inſtrukzijas.

26) Pagaſta padome, aiſſlahti balſojot, eewehl ſawu preekſchſehdetaju un ta beedri, kà ari protokoliſtu.

27) Pagaſta padomi ſaſauz un wada tàs preekſchſehdetajs waj ta beedris, reiſê ari paſiwojot, kahdas leetas noliktas padomes apſpreeſchanai.

28) Pagaſta padomes ſehdes ir kahrtejas, kuras noteek wismaz reiſê mehneſi, un ahrkahrtejas. Kahrtejâs ſehdes iſſinojamas wismaz 7 deenas eepreekſch ſehdes ar pawehſtem. Ahrkahrtejâs ſehdes ari iſſinojamas ar pawehſtem un ar tahdu aprehkinu, lai padomes lozekleem ketikti nemta eeſpehja ſehdê eeraſtees.

29) Pagaſta padomes ahrkahrtejâs ſehdes ſaſauzamas, ja to wehlas: a) iſpildu komiteja, b) rewiſijas komiſija, c) 1/3 daļa no pagaſta padomes lozekleem.

30) Pagaſta padome iſſpreeſch leetas, kuras tai leek preekſchâ: a) pagaſta padomes preekſchſehdetajs, waj b) padomes atſewiſchki lozekli, c) iſpildu komiteja, d) rewiſijas komiſija, e) augſtakas pahrwaldibas eeſtahdes, f) privatas perſonas.

31) Eerofinajumus un preekſchlikumus pagaſta padome war uſdot atſewiſchkâm padomes komiſijam ar leetpratenu ſihmêdalibu, pee kam tahdos gadijumos, kad wehlamas diwas waj wairakas perſonas, wehleſchanas ir proporzionalas, t. i. noteek pehc ſamehra kahrtibas.

17) Wehleſchanas teeſibas bauda tahdas perſonas, kas nodſihwojuſchas pagaſta robeſchâs wismaz 2 mehneſchi pirms wehleſchanam, iſnemot behglus un gühſteknus.

19. Pagaſta ſapulze iſwehl pagaſta padomes lozekkus. Pagaſta padome darbojas lihdſ tam laikam, kamehr Satwerſmes Sapulze iſdod jaunu pagaſtu paſchwaldibas eeſtahſchu wehleſchanas likumu.

20. Pagaſta padomê eewehlami: uſ 1000 waj apakſch 1000 pagaſta eedſihwotajeem — 15 lozekli, uſ pahri par 1000 lihdſ 2000 eedſihwotajeem — 18 lozekli, uſ pahri par 2000—4000 eedſihwotajeem — 21 un uſ pahri par 4000 eedſihwotajeem — 24 lozekli.

21. Eewehlet pagaſta padomê war katru, kam pagaſtâ wehleſchanas teeſibas.

22. Ja kahds no pagaſta lozekleem atſtahj ſawu weetu uſ ilgaku laiku, waj ari pawiſam, aiſ eemeſla, kuru padome atſihſt, tad wina weetu eenem kandidats uſ wehleſchanu iſnahkuſu pamata.

23. Pagaſta padomes lozekli iſpilda ſawus peenahkumus bez noteiktas algas, bet pagaſta ſapulze war noteikt teem atlihdſibu par kawetâm deenam un zela iſdewumeem.

24. Pagaſta padome iſwehl no ſawa widus, aiſſlahti balſojot, pagaſta iſpildu komite

4. Par katras atsewischkas eestahdes pahrnemschanu sastahdams ihpaschs akts, kurâ cerakstami krahjumi, materiali un inwentars, uspkaitamas darbibas grahmatas un dokumenti un usrahdams kases stahwoklis. Akts parakstams no wiseem sanemschanas dalibneekeem.
5. Pahrnemschanas aktis, darbwedibas grahmatas, dokumenti un naudas sumas nododamas Pahrtikas Ministrijas aprinku preekschstahwjeem, kuri atrodas katrâ aprinka pilschtâ.
6. Pahrtikas krahjumi pahrnemamos usnehmumos un eestahdes nododami ustizamu personu glabaschanâ lihdſ sewischkam Pahrtikas Ministrijas aprinka preekschstahwja rihkojumam; tas pats sihmejas uſ nedsihwo inwentaru, peelaischot wina leetoschanu saimneezibâs. Dsihwais inwentars, ja ween apstahkli atlauj, jaatstahj pahrnemamâs saimneezibâs pret parakstu, waj pretejâ gadijumâ nododams mitinaschanâ. Pahrtikas krahjumi pilschtâs isleetojami tekoschâm wajadsibam.

Ministru Presidenta weetâ
parakstijis Semkopibas Min. beedrs
Aug. Kalninsch.
Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Paſinojums.

Jr ſisleegts pirkt kautkahdas mantas, prezes, materialus un t. t. no wahzu kara spehka eestahdem un no atsewischkeem kara spehka peederigeem.

Ministru Presidents:
Ulmanis.
Rigâ, 29. nowembrî 1918. g.
Nr. 12.

Paſinojums.

Pamatodamâs uſ noslehgtâ lihguma noteikumeem, Pagaidu Waldiba dara sinamu, ka wina sawu preekschpirkschanas teesibu uſ wahzu kara un ziwilwaldes pahrdoschanai peedahwateem krahjumeem, mantam un eetaisem nodod tahlak pilschtu un pagastu waldem, kuras teek usaizinatas scho teesibu isleetot, katrâ gadijumâ, kur tas israhditos par isdewigu un derigu. Pee pirkschanas war peedalities ari kooperatiwi. Nopirktee preekschmeti isleetojami pilschtu un pagastu wajadsibam, waj ari taisnigâ kahrtâ pahrdodami tahlak eedsihwotajeem teeschai leetoschanai.

Uspirzeji un spekulanti no pirkschanas galigi isslehdsami.

Ministru Presidents
Ulmanis.
Rigâ, 3. dezembrî 1918. g.

Obligatorisks noteikums.

Latwijas Pagaidu Waldiba ar scho aisleedſ bes atteezigas atlaujas iswest no Latwijas waſsts jebkahdus pahrtikas lihdſeklus, kurus leeto ziſwekſu usturam.

Apgahdibas Ministrim peeschkirta teesiba atsewischkos gadijumos isdot isweschanas atlaujas uſ noteikteem daudsumeem masak swarigu usturas lihdſeklu.

Kontrole par scha noteikuma isweschanu bsihwe peekriht weetejeem administrazijas un dſelsceju eerehdneem un apgahdibas organeem.

Schis noteikums stahjas spehkâ tuhlin pehz wina isludinaschanas laikrakstos.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents Ulmanis.
Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 133.

Obligatorisks noteikums.

Pilsehtu eedsihwotaju apgahdaschanas nolukâ Latwijas Pagaidu Waldiba usleek sekoschas pahrtikas lihdſeklu obligatoriſkas nodewas Zehſu, Walmeeras un Walkas aprinku saimneezibam:

rudſu . . . 4 pudi no puhrweetas,
meeschi . . 5 „ „ „
ausu waj mistru 5 „ „ „
kartupeli . . 30 „ „ „

Nodomatee daudsumi sihmejas uſ tihrumu platibu, no kuras 1918. g. rascha eewahkta.

Peesihme. Apsihmetâs nodewas sihmejas weenigi uſ pilsehtu apgahdaschanu; weetejo pessemneeku apgahdaschanai pagastu paschwaldibas organeem ir teesiba ullikt pagastu saimneezibam pâwildu nodewas.

Par nodoto labibu Pagaidu Waldiba maksâ para rubſos waj ost-naudâ:

par rudſeem . . . 15 rubſu pudâ
„ meescheem . . . 12 „ „
„ ausam . . . . 9 „ „
„ kartupeleem . . 5 „ „

Aprahdito daudsumu nodoschanas laiku un weetas, kâ ari naudas samaksas weidu paſinos Apgahdibas Ministrijas pilnwarneeki un pagastu paschwaldibas organi.

No minetâm nodewam ir atſwabinatas saimneezibas, kuras aprahditos daudsumus jau nodewuschas wahzu pahrwaldes organeem, sabeedrikas „Konsums“ agenteem, waj zeetuschas pilnigu labibas neraschu. Bes tam no rudſu nodoschanas atſwabinatas saimneezibas, kur 1918. g. rudſu rascha eewahkta no platibas, masakas par 3 puhrweetam, ja tajâ paschâ laikâ schahdâs saimneezibâs ar sawu raschu ustur 4 waj waiakus eedsihwotajus uſ katru rudſu puhrweetu. Tâpat no kartupeli nodoschanas atſwabinatas saimneezibas, kur 1918. g. kartupeli stahdijums ir pus (1/2) puhrweetas waj masak.

Kontrole par nodotameem daudsumeem un saimneezibu atſwabinaschanu no nodewam ir uſdikta pagastu paschwaldibas organeem, aprinku pahrtikas pahrsineem un Apgahdibas Ministrijas pilnwarneekeem.

Neteek peelaista aisbildinaschanâs par nodoschanas neespehju dehl labibas pahrdoschanas waj isdoschanas zitadâ weidâ, isņemot gadijumus, kas schajos noſazijumos paredseti.

Personas, kuras bes likumiga pamata atteisees aprahditos daudsumus nodot, sodis, saskaņâ ar Pagaidu Waldibas noteikumeem.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents
un Apgahdibas Ministrs Ulmanis.
Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 138.

Paſkaidrojums.

Sihmejotees uſ Latwijas Pagaidu Waldibas sodoto noteikumu par obligatoriſkâm labibas un kartupeli nodewam Zehſu, Walmeeras un Walkas aprinkos pilsehtu apgahdaschanas nolukâ, Pahrtikas Ministrija atrod par wajadsigu paſkaidrot sekoscho:

1. Pagaidu Waldibas noteikumâ aprahditâs labibas un kartupeli zenas jasaprot kâ augstakâs zenas, kahdas maksajamas par labu, tihru labibu. Par masaka labuma labibu atrehkinâs 10—20 proz. (1 desmito lihdſ 1 peekto daļu) no schis augstakâs zenas. Tas pats sihmejas ari uſ kartupeleem.

2. Par wasarajas labibas mistru teek maksata tahda pat zena, kâ par ausam.

3. Labibas nonemschana no laukſaimneekeem ustizeta Zentralai Saweenibai „Konsums“, kura jau eerihkojuse peenemschanas weetas minetos aprinkos.

4. Labibas nonemschana nostahdita sem Pahrtikas Ministrijas teeschas usraudsibas, kura peenemschanas weetâs suhta sawus preekschstahwjus.

Pahrtikas Ministra beedrs
J. Blumbergs.
Rigâ, 7. dezembrî 1918. g.

Obligatorisks noteikums.

Latwijas Pagaidu Waldiba ar scho nosaka, ka Kursemes saimneezibas, kuras lihdſ scha nateikuma isſludinaschanai naw īspildijuschas wahzu pahrwaldes usliktâs tekoscha gada labibas nodewas, naw no labibas nodoschanas atſwabinatas, bet Pagaidu Waldiba patur teesibu schahdas saimneezibas aizinat pee scha peenahkuma ispildischanas. Labibas daudsumus, kahdi aprahditam saimneezibam nododami, un labibas zenas — issinos Latwijas Apgahdibas Ministrija, bet nodoschanas laiku un weetas norahdis weetejee pahrtikas organi saskaņâ ar Apgahdibas Ministrijas rihkojumeem.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents Ulmanis.
Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 132.

Pahrtikas lihdſeklu rekwiſeschana apsardſibas kara spehka usturam.

Kara spehkam wajadsigee produkti sagahdajami obligatoriſku nodewu weidâ. Pagastu waldem waj ispildu komitejam jaruhpejas, ka Pahrtikas Ministrijas pilnwarneeka produktu peeprasijumus kahrtigi un laikâ realisetu, sadalot nodewas pehz katras saimneezibas spehjam. Rekwisizijas darbu isweschanai un produktu usglabaschanai pilnwarneekam ir teesiba rekwiset trauku, swarus un telpas, kâ ari peeprasit schkuhts sirgus un sanemt pagaidu leetoschanâ dsirnawas, par ko wiņu isdodamas atsewischkas sihmes.

Pahrtikas produktu rekwiſeschanai sastahdas komisija no Pahrtikas Ministrijas preekschstahwja, kâ komisijas preekschneeka, un diweem lozekleem — weetejeem lauksaimneekeem, no kureem weens lozeklis ir ta pagasta preekschstahwis, kas produktus nodod. Par nodewu peenemschanu sastahdams akts un wiņu nodewejeem jaisņemas noteiktâs rekwisizijas kwihtes ar wiņu komisijas lozekļu parakstem; kwihtes Pagaidu Waldiba ispirks pusgada laikâ.

Pahrtikas lihdſeklu un lopbaribas zenas (ostnaudâ waj zara rubſos) sekoschas: par rudſeem 8 rbl. pudâ, par meescheem 6 rbl. pudâ, par ausem 4 rbl. pudâ, par leellopeem dsihwsparâ 12 rbl. waj 24 rbl. puds galas, par zuhkas galu 36 rbl. pudâ, par sweestu 3 rbl. mahrz., par taukeem (zuhku) 2 rbl. mahrz., par beesteenu 50 kap. mahrz., par kartupeleem 2 rbl. 50 kap. pudâ, par skabeem kahposteem 4 rbl. pudâ, par kahleem un burkaneem 2 rbl. 50 kap. pudâ, par seenu waj aboliņu 1 rbl. 75 kap. pudâ, par wasaraja salmeem 80 kap. pudâ.

Rihkojums.
Wisam weetejam paschwaldibas eestahdem Latwijâ.

Ar scho usaizinu wisas weetejâs paschwaldibas eestahdes tuhlin stahtees sakarâ ar wahzu okupazijas waldes preekschstahwjeem uſ weetas, lai tiktu aptureta katra weetejo, kâ pasches okupazijas waldes, kâ ari tâs rihkibâ esoscho sabeedrisko, komunalo un privato fabriku un darbnizu isnihzinaschana un scho eestahschu, kâ ari daschadu tirdsneezibas peederumu ispahrdoschana. Schahdas ruhpneezibas eetaises, to isstrahdajumi un wisi okupazijas waldes tirdsneezibas preekschmeti, lihdſ turpmakam rihkojumam, winu lihdſschinejâ kahrtibâ paturami weetejo paschwaldibas eestahschu un okupazijas waldes preekschstahwju kopejâ pahrsinâ.

Rigâ, 2. dezembrî 1918. g. Nr. 2.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Rihkojums.

Lai nodibinatu kahrtigu mainas tirdsneezibu ar ahrsemem un tahdâ kahrtâ paseminatu zenas par nepeezeeschamakeem dsihwes preekschmeteem mulsu semê, Pagaidu Waldiba ar scho pasino, ka pretschu isweschanai pahr Latwijas robescham katrâ atsewischkâ gadijumâ wajadsiga ihpascha Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrijas atteezigo eestahschu atlauja.

Scha rihkojuma neeewehroschanas gadijumâ prezes konfiſzês, wainigos sodis ar naudas sodu isweſto pretschu wehrtibâ un ar zeetuma sodu lihdſ 1 gadam. Rihkojums nahk spehkâ ar ta isſludinaschanas deenu.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 13.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Rihkojums.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrija ar scho usaizina wisas tâs personas un eestahdes, kuras buhtu pirschanas waj zitâ zeltâ no wahzu okupazijas eestahdem waj ari no wahzu kareiwjeem eegumuschas kahdus materialus, isstrahdajumus, fabriku un darbnizu peederumus, kâ ari zitus preekschmetus, pasinot par to lihdſ 20. dezembrim Latwijas waſsts jeb paschwaldibas eestahdem, klaht peeleekot eeguhto preekschmetu sarakstu ar pirkschanas zenam pehz eeguhschanas dokumenteem.

Rihkojuma neeewehroschanas gadijumâ wisu eeguhto mantu konfiſzês, un, gadijumâ, ja to buhtu jau tahlak pahrdota, no pahrdewejeem peedsiņš pahrdoschanas sumu. Bes augschâ minetâ, wainigos sodis ar zeetumu lihdſ 1 gadam.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 4.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Usaizinajums.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs usaizina wisus Latwijas kugu ihpaschneekus, kuru kugi atrodas Latwijas ostâs, waj ahrsemês, rakstiski eesnukit par teem tuwakas sinas sekoschâs weetâs:

1) Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrijai Rigâ, par kugeem, kuri peeraksiti pee Widsemes ostam;

2) Kapt. J. Smiltneeka kungam, Leepajas ostas waldê, jeb kapteinim F. Martinsona kungam, Wentspils ostas waldê, par kugeem, kuri peeraksiti pee Kursemes ostam.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 16.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs:
Sp. Paegle.

Pagaidu Waldibas lehmums
par mahzibas walodu Latwijas skolâs
un skolotaju eewehlschanu.

1. Wisâs Latwijas skolâs mahzibas jasneedſ skolneeku un skolneetschu gimenes walodâ. Skolas tapehz jaschkiro pehz tautibam.

2. Wisâs pirmmahzibas un widus skolâs, kuras apmeklê latweeschu skolneeki un skolneezes, mahzibas jasneedſ latweeschu walodâ.

3. Skolâs, kurâs bes latweescheem mahzas ari nazionalo minoritatu behrni, pehdejeem pagaidam eerihkojamas paralelklases.

Peesihme: Par gadijumeem, kuros pirmais, otrais un treschais rihkojums nebuhtu īspildits mahzibam sahkotees nahkoschajâ janwara mehnesî, jasino Skolu Ministrijai, aprahdot kaweklus un zehlonus.

4. Latwijas skolâs war darbotees weenigi skolotaji, kurus eewehlejuschas atteezigâs paschwaldibas eestahdes waj sabedrisku organi (skolu padomes).

5. Tapehz wisi kreewu waldibas inspektoru, wahzu okupazijas waras un garigo resoru eezeltee skolotaji ar scha gada beigam ussatami par atlaisteem no sawam lihdſschinejam weetam. Brihwajâs weetâs lihdſ mahzibas sahkumam nahkoschâ gada janwara mehnesî jaeewehl skolotaji, dodot ari bijuscheem skolotajeem teesibu usstahdit sawu kandidaturu. Wehleschanas isdara weetejee paschwaldibas organi: pilsehtu waldes un pagastu padomes. Atteezibâ uſ senako paschwaldibas eestahschu eewehleteem skolotajeem pahrwehleschanas peelaischanas lihdſ mahzibu sahkumam nahkoschâ gada janwara mehnesî, ja paschwaldibas organi tâs atrod par wajadsigam.

Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Skolu Ministrs: K. Kasparsons.

Latwijas Pagaidu Waldibas noteikums par nekustamu ihpaschumu atſwabinaschanu un apgruhtinaschanu ar parahdeem.

§ 1. Wiņu nekustamu ihpaschumu, kâ pilsehtâs, tâ arî uſ laukeem, eegulschana par ihpaschumu un atſwabinaschana, tâpat apgruhtinaschana ar parahdeem, neisslehdsot pat spaidu peedsiņschanu, bes Pagaidu Waldibas atlaujas ir aisleegta.

§ 2. Sihkaki noteikumi tiks isdoti tuwakajâ nahkotnê.

§ 3. Schis noteikums stahjas spehkâ ar 7. dezembri 1918. gadâ.

Rigâ, 6. dezembrî 1918. g.

Teesletu ministrs P. Juraschewskis.

Amata personu sarakſti.

Latwijas Tautas Padomes lozekli un wiņu substituti.

No Semneeku Saweenibas: a) no Widsemes: 1. A. Bremers, 2. Edmunds Freiwalds, 3. A. Kihwe, 4. Otto Nonahzs, 5. Arturs Scheers, 6. Ernests Bauers, 7. Jahnis Sarkisch, 8. Karlis Wanags, 9. Jahnis Wahrsberg, 10. Ādolfs Gulbis, 11. Karlis Usmans, 12. Mikelis Walters; b) no Kursemes: 13. Ortis Heidmans, 14. Mikelis Wilkols, 15. Alberts Kweesis, 16. Wilis Duzmans. Substituti: Olgerts Grosswalds, Peters Murits un P. Sauleskalns.

No Latwijas Sozialdemokratu Strahdneeku Partijas: a) no Widsemes: 1. Frizis Menders, 2. Paulis Kalninsch, 3. Ernests Aunitsch, 4. Karlis Kurschewics, 5. Woldemars Kalninsch, 6. Adams Kreewinsch, 7. Klara Kalnin, 8. Margers Skujeneeks, 9. Julis Zelms un 10. Teodors Liwentals. Substituts: Karlis Osolinsch. b) No Kursemes: Pawels Lejinsch, Andrejs Pumpurs, Kristaps Elias, Ansis Buschewics un A. Rudsits. Substituti: Karlis Dehkens, Wilis Holzmans, Aleksandrs Neubergs un Wilis Bumbers.

No Latwijas Radikaldemokratiskâs Partijas: a) no Widsemes: 1. Jahnis Sahlits, 2. Gustaws Semgals, 3. Rudolfs Benus un 4. Karlis Kasparsons. b) no Kursemes: Juris Sankewics, Roberts Kalewics, Juris Bebris, Ad. Kurschinskis un Jehkabs Rudsits. Substituti: (no Rigas) 1. Karlis Sarkisch, 2. Ermans Pihpinsch, 3. Dahwis Rudsits un 4. P. Aroneets.

No Nazionaldemokratiskâs Partijas: a) no Widsemes: 1. Atis Keninsch un Jahnis Akuraters; b) no Kursemes: 1. Jahnis Bankaws un 2. Karlis Blodneeks. Substituts: Karlis Skalbe.

Latgales preekschstahwji: 1. Stanislaws Kambala, 2. O. Turkupols, 3. Walerija Seiļ, 4. P. Sadwinskais, 5. P. Laisans, 6. O. Laisans, 7. J. Trasuns, 8. Fridrichs Obschteins un 9. S. Jaundsems.

No Latwijas Demokratiskâs Partijas: 1. Erasts Bitte, 2. Jahnis Bergsons, 3. Dawids Golts, 4. Mikus Bruschs, 5. Augusts Rankis un 6. Eduards Kirschfelds.

No Republikanu Partijas: 1. Eduards Strautneeks. Substituts: Oskars Waldmans.

No Latwijas Neatkaribas Partijas: 1. Sprizis Paegle. Substituts: Jahnis Eikerts.

No ebreju sozialdemokratiskâs strahdneeku partijas „Bund“: 1. Aba Schermant un 2. Arons Papirmeisters.

No Saweenotâs ebreju sozialistu strahdneeku partijas: 1. Schmuels Henkins.

No wahzu progresiwâs partijas: 1. barons Eduards Rosenbergs, 2. Oskars Grosbergs, 3. Wilhelms Baums, 4. Aleksandrs f. Klot-Engelhardtshof un 5. Wilhelms Schreiners. Substituti: Eduards Lehdebonis un Alfons Kreuzbergs.

Ministru kabineta sastahws.

Ministru presidents, semkopibas un pahrtikas ministrs — K. Ulmanis (Aleksandra eelâ 37).
Semkopibas ministra beedrs — A. Kalninsch (Aleksandra eelâ 37).
Pahrtikas ministra beedrs — J. Blumbergs (Aleksandra eelâ 37).
Eekschleetu ministrs — Dr. M. Walters (Dsirnawu eelâ 87).
Eekschleetu ministra beedrs — R. Benus.
Eekschleetu ministra beedrs — A. Birsneeks.
Apsardsibas ministrs — J. Sahlits (Aleksandra eelâ 37).
Apsardsibas ministra beedrs — R. Dambits (turpat).
Skolu ministrs — Dr. K. Kasparsons (Aleksandra eelâ 37).
Skolu ministra beedrs — K. Kellers.
Teesletu ministrs — P. Juraschewskis (Aleksandra bulwarî, sen. meerteesneschu sapulzes namâ).
Teesletu ministra beedrs — E. Strautneeks (turpat, peenem no 11—1).
Darba un satiksmes ministrs — T. Hermanowskis (Gogoļa eelâ 3).
Satiksmes ministra beedrs — A. Tramdachs.
Tirdsneezibas un ruhpneezibas ministrs — Spr. Paegle (Nikolaja eelâ 1).
Tirdsneezibas un ruhpneezibas ministra beedrs A. fon Klots.
Finanſu ministrs — K. Purinsch (Leelajâ Pils eelâ 12; peenemamâ stund. no 12—1).
Walsts kontroleers — barons E. Rosenbergs.

Eekschejâ apsardſiba.

Eekschejâs apsardsibas departementa direktors — J. Eewa.
Rigas pilsehtas prefekts — adwokats Jahnis Dambekalns.
Rigas aprinka preekschneeks — kapitans Fridrichs Jehkabsons; wina palihgi — agronoms Ozits un apakschporutschiks Karlis Jurke.
Slokas pilsehtas polizijas preekschneeks — Augusts Steins, alias Skuja.
Zehſu aprinka preekschneeks — kapitans Juris Eisa.
Walmeeras aprinka preekschneeks — apakschporutschiks Jahnis Jansons.
Walkas aprinka preekschneeks — kara ahrsts Karlis Saltups.
Tukuma aprinka preekschneeks — adwokats Jehkabs Donis.
Talsu aprinka preekschneeks — Jahnis Kalpposts.
Bauskas aprinka preekschneeks — Fridrichs Rutenbergs.
Ilukstes aprinka preekschneeks — Karlis Sauers.
Jaunjelgawas aprinka preekschneeks — Augusts Draptsche.
Dobeles aprinka preekschneeks — Wilis Schumans.
Kuldigas aprinka preekschneeks — Eduards Sarinsch.
Wentspils aprinka preekschneeks — kapitans Konstantins Wezkalninsch.
Wentspils pilsehtas prefekts — Adolfs Schweizs.
Aisputes aprinka preekschneeks — Dahwis Meesinsch; wina palihgs — Jahnis Kahrklinsch.
Piluwarneeki: 1) preekſch Leepajas pilsehtas, Aisputes un Grobinas aprinkeem — tirdsn. sin. kand. Kurschinskis; 2) preekſch pahrejâs Kursemes dalas — sw. adw. K. Pauluks, Jelgawâ.

Par pasta un telegrafa eestahschu pahrsineem
no Latwijas Pagaidu Waldibas apstiprinati pagaidâm sekoschi:
1) Rigâ un aprinkî — Jahnis Kunstmanis.
2) Walkâ un aprinkî — Jahnis Penzis.
3) Walmeerâ un aprinkî — Jahnis Jansons, no Wez-Auzes.
4) Zehsis un aprinkî — Adams Penike.
5) Wentspilî un aprinkî — Fridrichs Kitners.
6) Talsos un aprinkî — Fridr. Munkewitschs.
7) Jelgawâ — Kristaps Gramkaus.
8) Kuldigâ un aprinkî — Jahnis Krastinsch.
9) Grobinâ un aprinkî — Mahrtinsch Braule.
10) Aisputê un aprinkî — Jahnis Jansons, no Sakaslejas.
11) Dobelê un aprinkî — Gotards Schifers.
12) Tukumâ un aprinkî — Gustaws Feldmans.
13) Ilukstê un aprinkî — Oskars Zaune.
14) Leepajâ — Jahnis Ramans.

Eekschleetu ministrs: Dr. Walters.
Pasta, telegrafa un telefona pahrsinis
inschen. A. Stubrsteps.

Semkopibas un pahrtikas ministrija.

Semkopibas un pahrtikas ministrijas pilnwarneeki:
Rigas aprinkî — agr. Nikolajs Semits,
Zehsu apr. — Karlis Schibeiks,
Walmeeras apr. — Jahnis Kalninsch,
Walkas apr. — agr. Peters Murits,
Dobeles apr. — agr. W. Seltinsch.
Jaunjelgawas apr. — agr. Arweds Skreija.
Bauskas apr. — Jahnis Filips,
Tukuma apr. — agr. Schano Straumans,
Talsu apr. — agr. Julijs Britzis,
Wentspils apr. — agr. Jahnis Rugens
Kuldigas apr. — agr. Jahnis Teters
Aisputes apr. — agr. Nikolajs Broschs
Grobinas apr. — agr. Hugo Lahzis,
Ilukstes apr. — agr. Alfreds Rubens,
Jelgawâ — tirdsn. sin. kand. Franzis Marowskis un agr. Matsis Eglits,
Leepajâ — tautsaimn. ek. sin. kand. Fr. Sudrabs un
Rigâ — tirdsn. sin. kand. Woldemars Alps.

(Minetee pilnwarneeki pakahpenisku sanemsi pastahwoschas pahrtikas eestahdes sawâ pahrsinâ un ruhpesees par pahrtikas jautajuma nokahrtoschanu uſ weetam.)

Sihkumi.

Kâ Kurzeme wehleto Semes Padomes lozekli, par to pastahsta kahds pagasta wezakajs no Dobeles aprinka „Ds. Sinâs“ tihri pasakweidigus nostahstus. Wehleschanas bija noliktas uſ 16. sept. 1917. g. Jelgawâ aprinka waldes telpâs. Padomes nebijis nemaz sazits, kas tur darams. Noteiktâ laikâ sanahkuschi ap 25—30 pagasta wezakee. Pehz ihsas gaidischanas eenahzis sapulzes sahkê aprinka preekschneeks grafs Medems un Kalnamuischas pahrwaldneeks barons Liewens. Pirmais apsweizinajis wezakos, tad isgahjis laukâ, pehz kam Liewens nolasijis wahzu walodâ sastahditu rakstu par deputatu wehleschanu. Rakstis beidsas ar ussaukumu: „Es lebe Kurland!“ Tad winsch dewa weenam no pag. wezakeem, Sihgelim, nolasit to paschu rakstu latweeschu tulkojumâ, preekſch teem, kas wahzisku nebuhtu sapratuschi. Kad tas bija notizis, tad barons Liewens sazija: Ritterschaftes wahrdâ es usaizinu juhs, eewehlet trihs weetneekus preekſch Kursemes semes saeimas un leeku preekschâ, kâ kandidatus uſ tam: Sihgeles pagasta wezako Wehschneeku Greesi, Saleneeku pag. w. Smiltneeku — Ahwenu un Wirzawas pag. w. Melazi Sihgeli. — Pagasta wezakee azumirkli klusejа, tikai 2 waj 3 paklusu teiza: „gut“. Barons Liewens tomehr steidsigi sazija: „Tad juhs esset ar preekschâ likteem kandidateem meerâ! Es pasazischu to aprinka preekschneeka kungam.“ Winsch nepaspehja wehl sawu weetu atstaht, kad jau atdarijâs blakus istabas durwis; pa tâm eenahza grafs Medems un ihsi sazija: „Ich danke Ihnen, meine Herren! Ich schliesse die Versammlung!“ (Pateizos Jums, mani kungi! Es slehdsu sapulzi!). Reisê ar to winsch usaizinaja tos trihs iswehletos tuhlin eeet pee wina blakus istabâ. Tee ari, kopâ ar grafu Medemu un baronu Liewenu bes kaweschanâs tur eegahja un pehdejee aistaisija durwis aiz sewim. Pahrejee pagasta wezakee palika deesgan pahrsteigti un apmulsuschi stahwot. Pehdejee brihschi sapulzê bija noritejuschi tik ahtri, ka tee nepaguwa gandrihs ne apdomatees, ne ko starpâ sazit. Projam ejot dsirdeja weenu — otru schehlojamees, ka wajadsejis tatschu prasit laiku preekſch apdomaschanâs, lai waretu isredset kandidatus pehz saweem eeskateem...

Redaktors: J. Stumbergs.

Atklahta parakstischanâs uſ tautas laikrakstu

„Baltijas Wehstnesis“

1919. gadam.

Kâ **wezakais** no tagadejeem Latwijas laikrakſteem „Baltijas Wehstnesis“ atbalstijees uſ sawu politisko peedsihwojumu puhru un puhlejees katrâ jautajumâ norahdit uſ jaunâs Latwijas apstahkleem peemehrotako atrisinajumu.

Kâ **demokratisks** laikraksts „Baltijas Wehstnesis“ usstahsees joprojam par tautas plaschako aprindu teesibam un apzerēs winu wajadsibas.

Kâ **bespartejisks** laikraksts, „Baltijas Wehstnesis“ zentsees apspogulot eekschejâs un ahrejâs politikas un sabeedriskâs dsihwes pateeso buhtibu un strahdas rokrokâ ar wisam tâm tautas schkiram un partijam, kuras spraudusschas sew par mehrki usbuhwejoschu darbu. Schim darbam „Baltijas Wehstnesis“ saistijis pee sewis pasihstamus leetpratejus un lihdſstrahdneekus wisâs dsihwes nozarês. Lecla wehriba starp zitu tiks peegreesta ari daillituraturas un mahkslas nodalam.

Laikraksta ekspedizija, atklahdama jauno abonementu, greeschas pee wiseem grahmattirgotajeem, zitcem weikalneekem un wispahrt laikrakstu isdalitajeem ar luhgumu, pabalstit no sawas puses laikraksta isplatischanos tikpat latpnâ kahrtâ, kâ winu to lihdſ schim darijuschi.

Abonementa maksa:

Bes peesuhtischanas un isdalamâs weetâs:		Ar peesuhtischanu un pa pastu:	
Par 1 gadu	34 r. — k.	Par 1 gadu	35 r. — k.
„ 1/2 „	17 „ — „	„ 1/2 „	17 „ 50 „
„ 1/4 „	8 „ 50 „	„ 1/4 „	8 „ 75 „
„ 1 mehnesi	3 „ — „	„ mehn.	3 „ 25 „

Numurs maksâ 15 kap.

Parakstischanos peenem ar katra mehnescha pirmo deenu.
Weikalneekeem, wairumâ pasuhtot, aprehkinam 10% pa numureem pehrkot aprehkinam 15/12 kap.
Nepahrdotos eksemplarus nemam atpakaļ.
„Baltijas Wehstn.“ ekspedizijâ peegreesch leelako usmanibu lai laikraksts pasuhtiti kahrtigi tiktu peesuhtits.
Tâ kâ „Balt Wehstn.“ teek drukats wairak desmitu tuhkstoschu eksemplaros, tad sludinajumi winâ jo plaschi teek isplatiti. Sludinajumi maksâ: preekschpuſê 75 kap., tekstâ 65 kap., sludin. balâ 25 kap. par weenslej. petit rindiņu.
Lihdſ plkst. 10 rihtâ nodotee sludinajumi teek eeweetoti tâs paschas deenas numurâ
Wisi pasuhtijumi un naudas suhtijumi adresejami:

Rigâ, Todlebena bulwarî Nr. 2,

„Baltijas Wehstneschа“ kantorim. Pasta kalte 34.
Parauga numurus uſ wehleschanos isſuhta par brihwu.

„Baltijas Wehstneschа“ ekspedizija.

Drukats Em. Gits („Jaunais Sinis“) drukatawâ, Rigâ, Wehweru eelâ 12.

Е 3178